

POWHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

1. číslo

Budyšin, januar 1965

Lětnik 15

Hrono na wulki rózki 1965

Bóh budź nam hnadny a požohnuj nas; wón daj nam swoje wobličo swěćić. Psalm 67, 2

Tute słowa njejsu nam cuze. Koždu njedzelu móžemy je słyšeć na kermšach a na kóncu každej Božej služby, při pohrjebach, křćenjach a wěrowanjach. Naše hrono je jasnje wzate z Aaronitiskeho požohnowanja w 4. Mojz. 6, 24–26. A z tym je naše słowo derje a rjenje wuzwolene za přeni měsac w lubym nowym léće.

To hižom přeco běše a tež přeco tak budže, zo sebi ludźo mjez sobu wšelake přeja při spočatku léta. To smy my wšitcy létsa tež činili. Ale što smy při tym prajili? Snano smy druhim přeli „wjele zboža“. Čehodla nic! Ale bě to wšitko? Abo „strowe nowe léto“. Wězo je strowosć wažny dar, — nic najwažniši, kaž běchmy husto prajili. Abo my smy přeli „wjele wuspěcha“. A tón chce každy, kiž skutkuje, wězo mječ. Nadžijomnje pak njejsmy zabyli, tež — a to w přerim rjedže! — wo ž o h n o w a n y m n o w y m léće rěčeć. Přetož w Božim žohnowanju wšitko sobu woprijate leži. To je tak podobne, kaž naš Zbóžnik praji w předowanju na horje: „Pytajće pak najprjedy Bože kralestwo a jeho prawdosć, a to wšitko budže wam přidate.“ (Mat. 6, 33). Tuž móhli radzić: „Přejće sebi a druhim najprjedy Bože žohnowanje při spočatku noweho léta, tak budže wam wšitko druge, štož je wam hewak trěbne, w běhu tuteho léta, přidate!“ A što je nam trěbne, to dyrbimy wšak Bohu lubemu Knjezej samemu přewostajić.

Wězo móžemy wšo druge tež mjenować a naličić, tak kaž su to na tajke rjane wažnje naši stari sćinili, hdyž su sebi mjez sobu přeli při spočatku noweho léta: „Boži měr, Božu hnadu, Bože žohnowanje, čilosć, strowosć, štož nam trěbne je na čele a na duši a naposledku tež wěčnu zbožnosć!“ Štó pak ma džensa hišće chwile, tajku dolhu sadu wuprajće a na nju posluhać? A tola dyrbjeli my telko chwile mječ.

Haj, njech to je woprawdže hłowne naleženje a žadanje w nowym léće za našu wosobu, za naš dom a našu swójbu, za naše džěci, za naše mandželstwa, za naše wšědne džělo a powołanje, za naš lud a němski kraj, za našu serbsku domiznu, za naše wosady, za cyłu křesciansku cyrkej na zemi, zo budže Bóh nam hnadny a nas požohnuje, a zo jeho wobličo nam a nad nami swěći. A wono nam swěći w Jezusu Chrystusu. Nadžijomnje smy so tež na to dopomnili, zo nowo-

Boži lud na zemi

Z dosłowa biskopa D. Notha na poslednej synodze

My mamy wšu přičinu jara džakowni być. My dyrbimy so džakować tym wjele znatym a njeznatym čłowjekam, kotřiž su njechabljajo w swojim džele stali a njejsu so prašeli za wulkej mzdu a widzomnymi wuspěchami. Woni su tež pod wulkimi čezkotami to svoje činili we wěrje a w lubosći, kotruž je Bóh w nich zbudził.

Džakować pak mamy so předewšěm Knjezej, kiž je nam dželać dał a nam svoju ruku njeje zapowědžil. Jeho dobroćiwosć njeje ani sama wot so zrozumliwa ani wot nas zaslužena. Runje dopomnjenke dny tuteho léta (1964) nam to jasnje pokazuja. Wone nam rěča wo donće a wosebje wo našej winje a to plaći wěsće nic naposledk ale najprjedy cyrkwi. My stejimy zhromadnje ze swětom we wuskim zwisku. Cyrkej bě zwjazana z powšitkowym donćom, je to tež džensa a tež wostanje w přichodze. Wona njemóže so wot swěta dželić a tež njesmě lubosće dla, z kotrejž ma swěteju službu.

Cyrkej so tež njemóže wotrjec winy swěta a swjeho luda. Wona wšak zawěrnje njeje přez posledni lětsotk šla bjez winy. Wona budže dyrbjec Knjezowe słowo přećiwu sebi připónzować. Komuž je wjele date, wot toho budže wjele žadane.

Wono wšak njeby sprawne bylo, bychmy-li zamjelćec chcyl, zo jejna solidarosć ze swětom stejil pod słowom Knjeza, kotryž je prajil wo swojich wučobnikach: Woni njejsu z tutoho swěta kaž tež ja njejsym z tutoho swěta. Wosada potajkim stejil tež pornojo a přećiwu swěteju, přetož załožk jejneho žiwjenja a měru jejneho mysljenja a činjenja njedóstawa wot swěta, ale wot Knjeza. Wona njesteji

lětny dzeń, kiž poprawom z cyrkwin-skim lětom docyla žadneho zwiska nima, je po Bibliji dzeń, na kotrymž je tón k Hodam narodženy swoje Jezusowe mjeno dostał. Přerjeho januara mamy do reformy protyki a po njej — jónu tola tajka reforma přińdže — Jezusowe mjeniny. A tehodla je a wostanje za nas dobre hesło, zastupić do noweho léta a přez njo hić w krasnym mjenje Jezusa!

„Swoje puće dajće nam nětko chodzić w jeho mjenje; hdyž je wón naš wodžer sam, wšo so wěsće radži rjenje. Žohnowanje bohate z hnady nam so dóstanje.“

La.

před swětom, kaž by wón ju ničo nje-nastupał. Wona jón tež njehidži.

Hdyž je cyrkej z tuteho swěta wuzwolena, potom to njerěka, zo by wona móhla na wokomiki abo hodžiny wučekać do modlitwy, do Božej služby, ale wona je po jejnym cylym wašnju wuzwolena.

To tež plaći džiwajo za zańdženosć. Přeco zaso so prašam a tež my sami dyrbimy so prašeć, kak stejil z přewinjenjom našeje zleje zańdženosće. Naš přichod wot teho wotwisuje. Rozsudne je, zo so spózna wina přeco zaso znowa njewospjetuje. Kóždą katastrofa je tohodla namotwa k pokuće. Běda nam, jeli njechamy ze zańdženosće wuknyć. Ale přewinjemy my ju na tajke wažnje? Naša wina je přewulka, zo bychmy sej zwěric móhli, ju wotstronić. Majestetny Knjez stawiznow je zańdženosć z našej rukow wzał. My so mylimy měnjo, zo móhli wotbyć to, štož je so stało. Zhubjeni syn njepřewiny swoju zańdženosć z tym, zo je so k nanej wrócił. Ale nan ju přewiny ze swojim wodaćom. Jenož tak dóstanje syn možnotu za nowy započatk. My wšak tež zańdženosć ani přewidzeć njemóžemy. Njeličomne nitki su w njej zašmjatane. Wina a wosod so njehodžitej wot nas rozeznać. Derje je, hdyž my někotre hrěchi spóznowamy a so jich nětko hladamy. Wšelke pak nosymy ze sobu jako strašne namrěwstwo. Wěste pak je, zo křiwda a wina wuchadžetej z našej njewěry, kotraž je so rozšěrila w našej cyrkwi a zwonka njeje. My smy w samsnym položěnju kaž izraelski lud, kotremuž dyrbjěše Jeremija (2, 19) prajić: „Ty dyrbiš zhonić a widžeć, kajke njezbože a žalosć přinjeje, hdyž ty Knjeza, swjeho Boha wopuščiš a so jeho njebojiš.“

Přel. W.

Smy pućowarjo

Pućowarjo smy my wšitcy — Bjez měra. Naša krej juž kužol prašenja.

Slědzerjo hlej započatka — Skónčjenja.

Hluboko we wutrobach pak — wotmolwa!

Pućowarjo smy my wšitcy — Bjez měra.

Radosć, žadosć, bolosćiwje Wotměnja!

Pawol Krječmar

Druzy pola nas na wopyće

Podal Gerhard Wirth

Pokročowanje

Weimar

Naš slowaski přečel, farar, basnik a filozof, měješe wosebity zajim Weimar wopytać. A ja sam běch hakle jónu jenož skrótka jako student před runje 30 lětami z klepotatym motorskim kołom přez Weimar přejěl, a běch sej z tehdomnišeho časa jenož spomjatkował wobraz Němskeho Narodneho dźiwadła z pomnikom Goethe a Schillera, hdžež jedyn druhemu předpoda wa lawrencowu wěnc. Ale što komu? Štó mjez nimaj je tón wjetši był? Goethe ze swojimi wuběrnyimi darami ducha je temu hišće dostał strowe čelo, rjane swójbne žiwjenje ze staršimaj w Frankobrodze (Frankfurt am Main). Wón je měl krasne studentske lěta w Lipsku a w Straßburgu. Wón je lubošć žonow w bohatěj měrje nazhonił a ju tež wulkomyslnje wužiwał. A pozdžišo je měl zbožo, zo je přišoł na Weimarski kralowski dwór, hdžež jemu Durinski wjerch swoju cyłu česćownosć a lubošć wopokazowaše. Wón je směl na dolhi čas pućować do Italskeje, zo by tam nažiwił duch starych Romanow a Grjekow. Hdyž běch ja jako wojak na Siciliskej a jědzech z čahom po překrasnym brjoze wot Messina do Catania a přejědzech přez město Taormina, so dopomnich, zo je zbožowny Goethe před něhdže 175 lětami tež tam přebywał w nimoměry rjanej krajiny.

Schiller, kotryž nětkle měrnje steji na pomniku pódla Goethe, njeje tak wjele zboža w swojim žiwjenju nazhonił. Wón pochadžeše z južneje Němskeje. Je dyrbał přećiwu swojej woli na lékarstwo studować. Je so w młodych lětach z cylej dušu spjećował přećiwu socialnym a politiskim wobstojnosćam swojeho časa. Je njeměrnú dobu swojich młodych lět nazhonił, kotraž ma w němskej literaturje mjeno „Sturm und Drang“. Goethe drje je lédma w swojim žiwjenju nazhonił prózdnu móšeň, Schiller pak husćišo, wosebje w přerich lětach swojeho samostatneho žiwjenja. Swój najrjeńši čas měješe jako profesor stawiznow na uniwersite w Jenje, kotraž nětko jeho mjeno nosy Friedrich-Schiller-Universität). Hdyž Goethowe pěsnje, romany a dźiwadła čitaš, maš začisć, zo je jemu to wšitko zlochka připadnyło. Zo však temu runje tak njebě, dopokaza, zo je wón na štyrceci lět dolho dźelał na swojim „Fausće“. Schiller je so draćował. Wón běše njesměrnje pilny. Hač do pózdnych nocow je wón sydal za swojim pisanskim blidom, a zo njeby wusnył, měješe při tym noze w zymnej wodze. Bjez dźiwa, zo bě jeho strowota zahe podryta.

Goethe je wumřel 83 lět stary. Schiller pak hižo ze 47 lětami. Jasnje so dopominam, kak so naš wučer prašeše na wyšej šuli, što z wobeju je nam lubši. A my w swojej młodostnej čućiwošći mějachmy Schillera lubšo, kotryž je we wulkej nuzy ze zahoritej wutrobu a z wulkej chutnosću pisał a při tym swoje mocy přetrjebał.

Džensa však mam Goethe za wjetšeho. Tak tam stejitaj Schiller a Goethe před Narodnym dźiwadlom we Weimarje a nětko smědžachmy po stopach tuteju wulkeju mužow w tutym měsće chodźić. Wulki dom, nahladny, wosobny, to je Goethowy dom był. My njejsmy w připołdnišim času chwile měli do njeho zastupić. Hnydom pódla jeho doma steji dom Charlotty ze Steinoweje. Małe durčka zwjazuju wobeju ležomnosći. A Goethe je pječa prajił, zo su jemu z cyleho Weimara tute durčka najlubše. Přez njej wón wjele chodžeše k Steinowej na dobrou a mudru bjesadu. Mudry muž a mudra žona běštaj so spřećeliłoj. A Goethe je z tutejch rozmołwow cyle wěsće wjele wužitka měl za swoje literarne dźelo.

W krasnym Weimarskim parku steji mjeńše twarjenje, w kotrymž je Goethe rady přebywał a dźelał. Tak daleko kaž Lužiske hory wot Wojerec je něhdže Durinski lěs wot Weimara, a Dwórski rada Goethe je pak sam abo tež we wosobnym towarstwje tam přebywał wyše Ilmenaua w rjaných Durinskih horach. Weimar je tak prawje džensa Goethowe město. A móžemy ze samsnym prawom prajić, zo běše Weimar ze swojim kralowskim dworom a z cylej wokolinu to prawe město za tuteho najwjetšeho basnika němskeho luda. Wjele zboža, wjele bohatstwa ducha a zemskich kublow, wjele česće je so nakopilo na tuteho jedneho muža. Wón běše jedyn z wulkich cyleho čłowjestwa.

W měsće wobhladachmy sebi potom Herderowu cyrkej, kotraž bu we wojnje jara čezko wobškodžena, kotraž pak je nětko zaso znowa natwarjena, do kotrejež wjele cuzych přichadža, zo bychy tu spominali na Herdera.

Herder je był za Goethowy čas generalny superintendent we Weimarje. Kaž so za Lutherowy čas zetkachu sławni mužojo we Wittenbergu, tak za Goethowy čas we Weimarje. A Herder słušeše tež do tutejch duchow.

W tutej cyrkwi je tež znaty woltarny wobraz Lukaša Kranacha. Jezus na križu wisajo přeliwa swoju krej na Luthera a jeho kurwjercha Bjedricha, kotraž stejitaj pod križom. Luther ma při tym wotewrjenu Bibliju w rukomaj. Kranach chcyše z tym wuprajić, zo Luther njeby mohl so z reformatorom cyrkwyje stać, njeby-li wón wumoženy był přez Chrystusowu krej. Zady na wobrazu wídzimy wojakow, ale kurwjerch Bjedrich njesteji wosrjedz swojich wojakow, kotřiž so na wšelke a hrěšne wašnje zabawjeja, ale wón so modli pod križom. Na samsnym wobrazu wídzimy, kak Chrystus dobywa nad helskimi mocami. Chrystus je swět přewinył, nic čłowjekojko.

Mojeho slowaskkeho přečela však běše hišće wosobinska naležnosć we Weimarje zaběrała. Wón měješe postrow z domizny wuprajić wnučcy wulkeho slowaskkeho basnika Kolarja (1793–1852). Jan Kolar běše w Je-

nje studował na duchownstwo a bě so w Lobedze njedaloko Jeny zeznal z džowku fararja Schmidta, w kotrež widžeše potomnicu starych slowjanskich splahow a wza sebi ju za žonu. W pózdnych lětach swojeho žiwjenja so z njej wožení a měješe jeničku džowku. A tuta džowka měješe dwě džěsći, a jedna z tuteju džěsćow bě ta žona, kotruž wopytachmy we Weimarje, kotraž bě potajkim zaso so wróćila do Němskeje, do kraja swojeje wowki. Do jejneje džowki pak je so zalubował młody slowaskki farar, a nětko smy wćipni, hač snadž tuta džowka Kolaroweje wnučki so zaso wróći do Slowakskeje, do domizny swojeje wowki. Tutej młodej holcy potajkim, kotruž pak doma njenadeńdzechmy, plačachu postrowy z dalekeje Slowakskeje, kotraž bě mój přečel sobu přinjesł. (My fararja a basnika Pawoła Tomku wutrobneje prosymy, zo by nam něšto napisał wo žiwjenju Jana Kolarja!)

Heslo za lěto 1965

Móc Swjateho Ducha dostanjeće a budžeće moji swědkojko.

Jap. sk. 1, 8

Rjana wěc je, do noweho lěta sobu brać dobre přeča. To so hodži, a to tež kóžde lěto při spočatku dosć wobstaramy. Tudy pak w nowym lětnym hronu so wo wjace jedna hač jenož wo někajke powšitkowne přeče a gratulowanje. Tudy dže wo móne slubjenje.

Móc Swjateho Ducha je Jezus swojim wučobnikam slubił, jako je k njebjesam stpěl. A Pětr je Swjatki prajił: „Wam a wašim džěćom je so to slubjenje stało a wšitkim, kiž daleko su, kotrychž Bóh, naš Knjez powoła.“ (Jap. sk. 2, 39.) Potajkim plaći tajke slubjenje tež nam džensnišim wučobnikam, tež nam ewangelskim Serbam, tež za lěto 1965!

A hdyž w starym serbskim nowolětnym postrowje rěka: „... a wšitko, štož wam trěbne je na čele a na duši“, tak móhli prajić, zo je nam za to trěbne tež a na přerich městnje Swjaty Duch Boži! Přetož jeho woprawdže trjebamy – nic jenož za naše duchowne žiwjenje (za modlitwy a próstwy, za slyšenje Božeho słowa a wšitko kemšenje), ale tež za naše čelne, wšedne žiwjenje. Luther praji: „Swjaty Duch přeliwa wutrobu a čini noweho čłowjeka, kiž ma Boha lubo a rady dokonja, štož wón – Bóh – chce!“ Před někotrymi lětdžesatkami so sta, zo měješe bur kóžde lube ranje ze swójbju a čeledžu rańšu nutrnosć. W modlitwje so tež stajnje prošeše wo Swjateho Ducha. Jedneho dnja, jako wón, kaž by to husćišo činił, zaso po cyłym dworje sakrowaše, zwěri sebi jedyn wotročk, kiž derje spózna, zo so tu něšto njehodži, jemu prajić: „Wy džensa zaso njejsće dostał, wo čo sće prosyl!“ Bur so džiwajo woprašaja: „Što chceš? Kak to měniš?“ – „Nó tak“, wotmołwi wotročk, „sej myslach, dokelž sće tola kaž přeco tež džensa rano wo Swjateho Ducha prosyl a njejsće jeho po zdaću dostał!“

A swědkojko Jezusowi dyrbimy być! Kóždy swědk – na sudnistwje – ma wěrnosć prajić, što je wón nazhonił, widzał a slyšal wo tym, štož ma wob-

swědčić. A my mamy tež z prawym słowom na prawym městnje a wosebje tež z dobrym rěčenjom — nic kaž tamny bur! — a zadźerženjom Jezusa wobswědčić, tež w nowym léće! Wězo smy k tomu husto jara slabi a bjez-

pomocni. Ale tak dyrbi nam zynčec a klinčec po cylym léće 1965: Runje k tomu „móc Swjateho Ducha dósta- njeće!“ Tuž wotewrmy so jemu a wob- narajmy wšemu, štož je jemu na- puću! La.

Naš biskop D. Noth — šěšćdziesiątnik

26. wulkeho róžka 1965 woswjeći naš wysokodostojny Sakski krajny biskop D. Bohuměr (Gottfried) Noth swoje šěšćdziesiąćiny.

1953 wón přewza z ruki njeboh biskopa D. Hahna biskopski kříž našeje Sakskeje cyrkwy. W čezkim času je wón tuto zamolwite zastojnstwo na so wzal, a wón je čezu tuteho zastojnstwa w ponižnosći a w dowěrje do Boha nješ. My dyrbimy so přeco zaso dzakować, zo je Bóh Knjěz našim cyrkwjam dał w tutých rozsudnych časach tak krutých mužow.

My Serbja smy swojemu biskopej wosebje dzakowni za wšu lubosć, kiž je nam wopokazal. W léće 1954 bě w Rakecach na serbskim cyrkwinskim dnju mjez nami jako tehdom nowy biskop. A w Poršicach je wón loni tež na cyrkwinskim dnju k nam porěčal.

My so kóždu njeđzelu za njeho modlimy na kemschach a chcemy to dale ze wšej swěru činić, zo by Bóh Knjěz jemu dał čilosć a strowosć w jeho waznym zastojnstwje, kiž ma wón mjez nami wukonjeć a tež w dalokim swěće jako jedyn z waznych mužow ekumeniskeho hibanja.

Biskop D. Noth mjez nami na serbskim cyrkwinskim dnju w Poršicach 1964

Albrecht Goes

Njeměrna nóć

Z dowolnosću naklada Friedrich Wittig, Hamburg přel. U. L.

Pokročowanje

„Budže mi hlowa wotčata?“

„Ale ně, Wy sće tola wojak, Baranowski.“

„Potajkim zatřěleny?!“

„Haj.“

„Mój Božo... a próstwa wo wob- nadenje je wotpokazana.“

Přestawka. Posydných so na stól, w tutej stwě jenički stól, a sunych blido tak, zo móže tež Baranowski za nim sedžeć, hdyž so na swoje ložo posydný. Wočinich swój cigaretowy etui, poskičich Baranowskemu a wzach sej sam jednu cigaretu. Dach jemu swěčku za zapaljenje. Wulkotna naležnosć, tole kurjenje. Sta so tam něšto, hdžež njeby znjesliwe było, njeby-li so ničo stało.

„Jenož dokelž chcych jónu někotre njeđełe čłowjek być, dyrbjju nětko wumrěć.“

To bě nadpismo a podpismo.

„Ja njejsym ničo zleho činił, knježe fararjo.“

Potom, po dołhim wukomiku kurje- nja: „Ale njeđam so do chłostanskeje kompanije zajec.“ To klinčeše tak, jako njeby slyšal, zo budže za hodžinu wšitkim kompanijam tuteho swěta wuěknjeny.

„Běštaj dwaj w našej jednotce, kiž wo chłostanskej kompaniji powěda-

štaj. Tajki mały kusk chłěba a kalo- weje poliwiki, džěto wot ranja na pol pječich do wječora w sedmich, a při wšěm džěle hišće chětrě běhać — znaj- mjeńša pola jedneho dohladowarja. Njech nas radšo hnydom zamorduja.“

Wón njepraješe přewjele. Běch dosć rozprawow nazběral, zo bych wěđzał, što chłostanska kompanija w léće 1942 woznamjenješe. Tak bě potaj- kim: Strach před pomalej smjerću bě jeho do spěšnjeje smjerće dowjedł, tři- štwórc na šesćich w pěkowych ja- mach. A tuž nětko tu sedžu a dyrbjju z nim poslednju hodžinu džělic, dyr- bju jako posledni so z nim rozmoł- wjeć. Bě to rozmołwa na mjezy a ja mějach zamolwitosć za to, zo budže to wěrna rozmołwa. Dyrbjjach jemu swo- bodu dać, wšo prajić, štož chcyše, a dyrbjjach tola tež zaso rozmołwu w rukach wobchować. Smjerć je swo- boda, ale wěčnosć je Boža. Rozžohno- wanje je ból, ale přichod je zbožo.

Dže nětko wo słowo, wo zamolwite čłowjeske słowo, a zdom wězo zaso wo wjac hać tute čłowjeske słowo. Miklawš, katolski duchowny, dawa absoluciju, hostiju a chrisma: wón wužiwa rěč znamjenja, kotraž nje- trjeba so rozumić, ale kotraž bu tola zrozumjena. Ale ja, tu a džensa? Přě- ki w swojej wojskeje wosadže znaju

kandidatow smjerće, nic mjenje derje hać mrějacych w lacareće, haj druhdy samo wjele lěpje. Mamy tam chwile dosć, a njetrjebamy hakle wot přědka započec, hdyž na kónc dže. Přetož po- prawom ani njesměm wěđzec, štož z aktow znajach. Aha, by potom rěka- lo, pop je špioněrowal, a nětko wón přiněže a chce mi něšto powědać. Wutrobny dzak. Ja njetrjebam swjate blady.

„Mamoj hišće hodžinu časa, přecelo, a nětk je naju wěc, ju wužiwać.“

Je to prawy započatk? Běch to bóle sam sebi prajił.

„Móžu Wam hišće někajke přece dopjelnić? Snano hromadže pisamoj na někoho, kiž je Wam luby a kotre- hož chceće postrowić.“

Wotmołwa hnydom njepriněže. Po- tom rěkaše: „Ně, dzakuju so, nichtón tu njeje.“

Nětko: Čistu wěrnosć! Žanu wurěć! Žane njetrjebawše słowo!

„Sym zdžěla w sudniskich aktach čitał, Baranowski, dyrbjjach to tola činić.“

„Haj. Potom wšo wěšće.“

„Wězo. Ale při tajkich aktach ženje njewěm, hać dawaju prawy wobraz.“

„Na, to je tež wšojedne, nětko —“

„Wězo. Prašam so jenož: nochceće — Ljubje hišće słowo napisać?“

Baranowski zběhny hlouwu. Mjeno Ljubu tu — w tutej stwě. Ale hnydom hlada zaso k scěnje, naposledku na swěčku: „Nima tola žaneho zmysla, zo pisam, list tam njepriněže.“

„Tola.“

„Kak?“

„Budž so wo to starać.“

„Wy?“

„Haj.“

(Je zakazane. Wězo je zakazane. Je docyła zakazane, čłowjek być. Ale je to wola jedneho, kotryž dyrbi wum- rěć, jedyn testament. Cert wzmi tutu wójnu a jeje přikazy.)

„Mamoj hišće čas?“

„Haj, dosć časa.“

„Maće piansku papjeru při sebi, knježe fararjo?“

„Tu.“

Wón wza łopjeno a položi je před sobu. Chcyše Ljubje napisać postrow. Nadobo pak to njeđeže. Wón to nje- zamóže.

„Dyrbjju za Was pisac?“

„Hdyž chceće tak dobry być. Móžeće rusce?“

„Ně. To rěka pismiki, kyriliske pis- mo, hižo móžu. Wy dyrbiće jenož po- mału diktować.“

„Potom wy pak njewěšće, što pi- sam.“

„To je tež jenož za Waju.“

Wón diktuje. Ja pisam. Druhdy roz- zumju jedne słowo. Su to čłowjeske słowa. Njeje to přerada wojskich potajnstwow.

„Tak. Mjeno pak dyrbiće sam na- pisać, hewak Ljuba ani njewěri, zo je to Waš list.“

Wón podpisa. Ruka čaha horje a dele ale skónčnje bu hišće z teho pod- pismo.

Napisach mjeno wsy, wón mi wopi- suje dom. List tykných do nutřkow- neho džěla listoweje mapy. Derje.

„Dyrbjju nětko hišće fararjej Lilien- thalej prajić, zo sym Was zetkał?“

„Móžeće jeho strowić. Ale njewěrju, zo činiće jemu z tym wulke wjesele.“

„Wěšće Wy poprawom hišće swoje

konfirmacijske heslo, kotrež je Wam farar Lilienthal dal?"

„Ně, njewěm wjac.“

„Tež nic někak? Hdyž Wy něšto z teho wěsće, potom je snano hromadze hišće namakamoj.“

„Čakajće... bě tam něšto wo piću nutřka.“

„Potom bě najskerje: kiž je lačny, přinidž ke mni a napij so.“

Ja wšak chwile nimam . . .

Na tajke wašnje chce so tak někotryzkuli wurěć, zo kemši njechodži. Ma tele slowo swoje prawo abo je to jenož hotowa wurěć? Wšědnje trjebamy na 15 hodžin za džělo, jědž a wodychnjenje (bjez spanja). To by wob tydžeh bylo 105 hodžin. Hdy bychmy potom nježdělu kemši šli, by to lědma 2⁰ mjenowaneho časa wučiniło. Něhdy dawachu Bohu džesaty džěl wšeho, tež časa. A tónle čas budže nam we wěčnosti mytowany. Štoha pak směmy wot Boha wočakować we wěčne ci, hdyž mamy tudy na zemi tak m. lo chwile za njeho?

Rewizor

Stož je tutu Gogolowu hru w Budyšinje w serbskej rěči widzał, tón wěsće z wulkim wjeselom na to spomina. Naši serbscy hrajerjo, kotřiž wšak njejsu žani lajcy, ale džiwadźelnicy z powołanja, znajmjeńša wulki džěl z nich, su swoju wěc wulkotnje dokonjeli.

Ruski spisowačel Gogol je mištersce nam pokazal fatalne scěhwiki nahrabnosće, česćelakomosće a skaženosće. To njeběše jenož žortniwa zabawa, ale spisowačel je přihladowarjam špihel před wokoł dźerzał a najskerje je někotryzkuli sam sebje při tym spoznal.

Serbja dyrbjeli sebi serbske džiwadło hišće bóle wažić a tajke rjane a dobre kruchi sej wobhladać. Serbskemu džiwadlu pak a wšitkim hrajerjam so wutrobnje dźakujemy za jich prócu a swěru.

Serbska superintendentura

Farar

Józef Nowak-Radworski sydomdžesatnik

Po Serbach znaty katolski farar Józef Nowak móžeše 5. wulkeho rózka w čilej strowosći swoje sydomdžesatiny swjećić. Jeho literarne džělo je jemu wuznamne mjeno dało. Bóh Knjez je jubilaraj dal bohate duchowne dary, kotrež je wón swěru k spomóženju našeho serbskeho luda naložował. Bohu Knjezej budž česć a chwalba za to! Jubilaraj pak naš najwutrobniji džak za jeho narodnu swěru, kiž je swojemu serbskemu ludej wopokazal čas swojeho žiwjenja.

We Wotrowje je so narodził jako syn burskeju staršeju. Wyšu šulu je w Čechach wopytał a w Paderbornje je na duchownstwo studował. Hižom za šulske a studentske lěta je wustupował z basnjemi, kotrež so horjachu z narodnej lubosću. Narodnosć a pobožnosć je wobsah wšěch jeho lyriških a dramatiskich džělow wostal.

Bóh Knjez chcył česćenemu jubilaraj dale spožčić čilosć a strowosć za skutkowanje w Božej winicy a na narodnym polu.

Ewangelsko-serbska protyka na lěto 1965

22. maleho rózka	—	serbski kublanski džen w Budyšinje
Wot 1. hač do 4. měrca	—	schadźowanje w Ochranowje
Wot 11. hač do 18. smažnika	—	kublanski čas serbskich fararjow
26. a 27. smažnika	—	Serbski cyrkwinski džen w Budestecach

Lubi ewangelscy Serbjaj!

Jako předsyda serbskeho cyrkwinského dnja strowju Was wšitkich na spočatku noweho lěta. Poslednje měsacy zańdženého lěta běchu polne starosćow swětnjeje politiki dla a tež našeje cyrkwyje dla. Z překročěnjom proha do noweho lěta wězo njemóžachmy swoje brěmjo wotpoložić. My pak směmy so nadźijěć, zo budže Bóh Knjez tež w nowym lěće z nami, kaž je wón tež z našimi wótcami byl.

W tutym čisle wozjewjamy program na tuto lěto a my so nadźijamy, zo budže wšitke tute dnny a schadźowanja polne wjesela we wěrje do našeho Knjeza Chrystusa a polne lubosć k našemu serbskemu ludej.

Bóh Knjez budž z Wami wšěmi!

Waš
farar L a z a r - Bukečanski

Nimam žanoho čłowjeka

Stož je bjez pjenjez, wšak je chudy, štož pak je bjez mocy, slaby — je hišće chudši. Stož je na čěle a na duši slaby, tomu njeje z pjenjzami pomhane. „Nimam žanoho čłowjeka“ — takle skoržeše něhdy tamny chory při haće Bethesda Knjezej swoju nuzu. Tele skorženje je so džensniši džen stalo jako wulke wobskorženje. Maju naši chori čłowjekow, kotřiž so nad nimi w jich slabosći smila? Chorowanje, hojernje, domy za starych a hubjenych drje so twarja. Háže pak su pomhace ruki, kotrež wšě tele domy ze smilnosću wupjelnjeja? Wěmy my křescenjo hišće, zo měl nam Jezusowy nadawk, kotryž je wón nam dal, wažniši być hač wšo honjenje za pjenjzami a lěpšim žiwjenjom? Japo-

štoł Pawoł wuznawa: „Tohodla kaž smy smilnosć dostali my tež njewoslaby my...“ Plaći to tež džensa hišće? A nimo toho trjebamy tež my tak někotryzkuli pomoc, prjedy hač nam naša poslednja hodžinka čepje. Tuž sej dajmy prajić: „Wšitko tohodla, štož wy chceće, zo bychy wam ludžo činili, to tež wy jim činće!“

Křescanska gramatika

Wěsće wy, lubi ludžo, što je „křescanska gramatika“? Ně? To chcu wam rady wujasnjeć.

W šuli smy tola wuknyli, zo rěka přenja wosoba „ja“, druha „ty“ a třeca „wón“.

W „křescanskej gramatice“ pak by to dospolnje wopak bylo. Tam je runje nawopak. Přenja wosoba tam rěka „wón“, a to je Bóh naš Knjez, druha wosoba rěka „ty“, a to je naš bliši, a „ja“ steji čisće na kóncu jako třeca wosoba.

Tule gramatiku dokladnje nawuknyć je wšak jara čezko. Tuž prošmy Knjeza, zo by nam k tomu dal mudrosć a mocy!

Hodowne dary za Pomhaj Bóh

Bohate dary so nam scělu a přepodawaja za Pomhaj Bóh. Džensa jenož wutrobný džak a zaplać Bóh!

Přehlad darow w pozdžišim čisle wozjewimy. Tuž hišće njeje přepodže za dalše dary. Pjenjezy móžeće pak wotědać pola swojeho wosadného fararja abo je přepokazać na konto Serbskeje superintendentury w Njeswačidle 616 (Sparkasse Neschwitz 616).

Serbska superintendentura

Ž wosadow

Dopis bjez podpisma

Z jedneje serbskeje wosady je na serbskej superintendenturje skóržba došla, zo so tam jenož jara rědko serbsce přěduje a tež to jenož z wučitanjom přědowanja. Mnje tajka skóržba jara hnuje. Skoda, zo je bjez podpisma. Ja wěm, zo běchu w tamnej wosadze tež 22. 11. 1964 serbske kemše!!

My chocy zawěrnje ze wšej swěru so prócować, Bože slowo w serbskej rěči připowědać a chcemy tež rady znjesć, hdyž je na serbskich kemšach mjeńša ličba kemšerjow hač na němskich. Ale, lubi Serbjaj, připoznawajće našu swěru a budžće tež wy swěrní serbskim kemšam, našemu Knjezej Chrystusej samemu.

Ja wutrobnje dopisarja wo jeho mjeno prošu, zo bych móhl z nim wobobinsce porěć. Stož na mni zaleži, chcu ja to swoje činić, zo by so Boža chwalba w serbskej rěči dale mjez nami spěwała.

Waš W i r t h
Serbski superintendent

Naklad Domowina. — Wuchadźa z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jonkróć za mjesac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamotwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidlski. — Čisć: III-4-9, Nowa Doba čisćernja Domowiny w Budyšinje.